

3.1. El restabliment de la Generalitat

L'octubre del 1977 tornà de l'exili el president Josep Tarradellas i es restablí la Generalitat de Catalunya, 40 anys després de la seva abolició. Tarradellas formà un govern d'unitat de tots els partits (llevat d'AP) per dotar d'entitat una institució sense competències en aquells moments i l'Assemblea de Parlamentaris impulsava l'elaboració d'un avantprojecte d'Estatut d'Autonomia. Es va designar una comissió de 20 diputats que redactà l'Estatut de Sau, aprovat per l'Assemblea el 16 de desembre de 1978, sancionat per les Corts espanyoles el setembre del 1979 i ratificat el 15 d'octubre en referèndum a Catalunya.

L'Estatut és un text breu que dota el govern català de competències en àmbits com educació, sanitat, obres públiques, ordenació del territori, justícia i política lingüística i cultural. Preveu la creació d'una policia pròpia (els Mossos d'Esquadra), i deixa a mans del futur Parlament de Catalunya la regulació de molts temes, alguns tan decisius com l'estructura institucional de la Generalitat o la llei electoral.

El 20 de març de 1980 van celebrar-se les primeres eleccions autonòmiques, que van suposar el triomf de CiU, amb un 28% dels vots. Jordi Pujol va formar un govern en minoria, amb el suport d'ERC, i impulsà el desenvolupament de l'Estatut amb l'objectiu d'aconseguir el màxim de competències possibles per mitjà del pacte amb el govern Suárez a Madrid. L'aprovació de la Llei Orgànica d'Harmonització del Procés Autonòmic (LOHPA 1982) trencà aquesta dinàmica i situà l'acció política en la defensa del caràcter nacional de Catalunya. A les eleccions del 1984 CiU va aconseguir una majoria absoluta que va revalidar (1988, 1992) fins al 1995, en que quedà en majoria simple [Doc. 15](#).

Fins a la dècada dels 90 el PSC no es mostrà capaç de vertebrar una alternativa sòlida a CiU a redòs del propi desgast del "pujolisme" mentre consolidava en l'àmbit municipal el seu principal actiu polític. El PSUC, que havia patit una profunda crisi i pràcticament va desaparèixer, impulsà una nova formació, Iniciativa per Catalunya (IC, 1987), que integrà col·lectius procedents de l'esquerra marxista, de l'ecologisme, dels moviments cívics i de l'obrerisme. ERC es va refer de la sèrie d'escissions continuades, amb un discurs nacionalista radical que completava amb una política d'aliança amb CiU o amb l'esquerra social segons les circumstàncies. I el PP vertebrava una dreta catalana allunyada del nacionalisme de CiU.

Es consolidà així un sistema de partits diferenciat de la resta de l'Estat ja que a la divisió entre dretes i esquerres s'hi superposava el fet nacional català. Això originà comportaments electorals diferents, que tendien a identificar les autonòmiques amb l'eix nacionalista com a factor prioritari i les generals amb la dicotomia dretes/esquerres. *Vot dual*

3.2. L'acció de govern de la Generalitat

La tasca del govern autònom es va dirigir a consolidar les institucions pròpies amb les lleis sobre organització del govern, de la funció pública, de la policia autonòmica, etc., i a impulsar el desenvolupament de matèries bàsiques com l'ensenyament, la sanitat o l'ordenació del territori a partir de la nova divisió comarcal. Ara bé, la qüestió lingüística i la catalanització de la societat va constituir l'espai d'atenció preferent. Calia recuperar una llengua i una cultura que la dictadura intentà liquidar tot preservant la cohesió d'una societat on la immigració tenia una presència important. La Llei de Normalització Lingüística, aprovada (1983) per tots els partits llevat d'AP, va significar un pas decisiu al respecte. La promoció del català, des de l'ensenyament primari fins a l'administració, a la premsa, a les publicacions, a les emissores de ràdio o de televisió, ha estat un element fonamental perquè el català esdevingués una llengua viva en una societat bilingüe [Doc. 16](#).

La millora d'infraestructures materials i serveis públics va posar sobre la taula el tema del finançament autonòmic ja que les transferències de recursos de l'Estat eren les principals entrades econòmiques per a l'administració autonòmica. La polèmica va produir-se perquè el volum de diners que els catalans rebien de l'administració central en relació amb el que li aportaven presentava un saldo negatiu que, el 1988, se situava en un dèficit de 650 euros per persona a Catalunya. Contràriament, a la resta de l'Estat la proporció s'invertia i donava un superàvit de 282 euros.

La gestió politicoadministrativa era sovint complexa a causa de la superposició dels òrgans competents, regits de vegades des de posicions ideològiques diverses, cosa que va provocar conflictes institucionals entre la Generalitat, el govern central o algun ajuntament socialista. Finalment, l'oposició política criticava el presidencialisme en la gestió política, en bona mesura producte del carisma de Jordi Pujol. Això va repercutir negativament en el Parlament de Catalunya, el paper del qual va quedar reduït gràcies a la majoria absoluta de CiU [Doc. 17](#).

Però a les eleccions autonòmiques del 2003 es va produir un canvi en l'orientació política del govern de la Generalitat. El PSC-CpC va ser, per un estret marge, el partit més votat i el seu líder, Pasqual Maragall, va ser elegit president de la Generalitat, al capdavant d'un govern de coalició (tripartit) format pel PSC-CpC, ERC i ICV-EUiA.

El maig de 2006, arran de la reforma de l'Estatut de Catalunya, i davant les dificultats de trobar un consens per tirar endavant el referèndum de l'Estatut, el president de la Generalitat es va veure obligat a remodelar el govern, que va quedar constituït pel PSC-CpC i ICV-EUiA, i va anunciar eleccions anticipades per al final d'aquell mateix any [Doc. 18](#).